

** *	🕯️🕯️	📍
19:53	18:37	י-ם
19:57	18:57	ת"א
19:54	18:49	חיפה
19:53	18:57	ב"ש

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הסיפור

בטחון מופרז

סיפור על רבי חיים מצאנז, בעל ה"דברי חיים" זיע"א שיום ההילולא שלו חל בכ"ה ניסן. פעם חלה בנו הגדול של ה"דברי חיים", בעל ה"דברי יחזקאל" משינאווא, עד שהרופאים התייאשו מחייו, ודווקא אז שמח מאד הרבי. כששאלוהו לשמחה מה זו עושה הוא הסביר שאם הרופא היה נותן תקוה הוא היה תולה בו מעט את תקוותו, אך כאשר הרופא התייאש הוא תולה את כל התקוה בבורא יתברך שמו – ומכאן שמחתו. עיקר הבטחון הוא דווקא כאשר אין חוט גלוי של תקוה (כמו שמסביר הרבי הרי"צ) – שאז הכל מוטל על ה' יתברך. הבטחון האמתי מביא שמחה גדולה – "כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו".

הרבי מבאבוב השווה בין שני זקניו, הרבי מצאנז והרבי מדזיקוב, ואמר שדרכו של הרבי מדזיקוב היתה להסתיר את עצמו בדרך אבותיו – כאשר הוא היה כולו בגבהי מרומים בשעת עריכת השלחן, אך הדברים לא נכרו כלפי חוץ – ואילו דרכו של הרבי מצאנז היתה להרכין את העולמות העליונים אל שולחנו, לגלות כלפי חוץ את אש הקדש שבו עד שהורגשה קדושת השכינה אצל כל הנוכחים. גם הנהגת הצדקה של רבי חיים, "פזר נתן לאביונים" בלי גבול (סוד "פרזות"), היתה מתוך הבטחון המופרז שלו בה'.

(כ"ה ניסן תשפ"ג)

אוצר הפתגם

היצר הרע הוא גנב. בהתחלה הוא גונב את דעת האדם, ואחר כך הוא גונב את כל הטוב שלו. ואם אדם יחטט בתוך עצמו, הוא יחשוף את היצר הרע שהתגנב לתוכו.

אוצר הפרשה

האש שבפנים

"וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נֹדֶב וְאַבִּיהוּא אִישׁ מִחֶתָּתוֹ וַיָּתְנוּ בָּהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂימוּ עָלֶיהָ קִטְרֹת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם. וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'".

האש היא התלהבות קדושה. אבל אצל הכהן ההתלהבות צריכה להיות פנימית ושקטה לגמרי, "בחשאי וברעותא דלבא", ואילו כלפי חוץ עליו לעבוד בקור-רוח, בצורה מדודה, מחושבת ומדויקת. ההתלהבות המוחצנת של נדב ואביהוה – נדב המתנדב ואביהוה החפץ (אבה פירושו חפץ) – היתה בבחינת "אש זרה".

חז"ל אומרים שהאש שאכלה את נדב ואביהוה נכנסה בתוך חוטמם, ואילו גופם ובגדיהם נותרו שלמים לגמרי. זו ההוראה לכהנים – עליכם לשמור היטב את האש, שתהיה רק בפנים ולא בחוץ. זהו גם ציווי ה' לאהרן ולבניו לאחר מות נדב ואביהוה "רְאִשֵׁיכֶם אֶל תִּפְרְעוּ וּבְגְדֵיכֶם לֹא תִפְרְמוּ" – עליכם לשמור כלפי חוץ על גופכם ובגדיכם ולהמשיך בעבודה. וזו תמצית התגובה של אהרן על מות בניו: "וַיֵּידָם אֶהֱרֹן" – דממה שבה מתעצם אהרן עם האמונה הפשוטה בה', עצם הטוב.

(מתוך "עמודיה שבעה")

אוצר הרמז

נפש אלוקית-אהבה / נפש בהמית-יראה

הטבע של הקדושה הוא אכפתיות אמיתית מהזולת, זיקה אמיתית לזולת מתוך בטול עצמי, ממילא כל הקדושה היא אהבה. טבע הקדושה, הנפש האלקית, הוא אהבה. לפי זה, טבע הנפש הטבעית והבהמית הוא היראה. באמת כתוב בעץ חיים שהיחס בין המלכין קדמאין דתהו הוא רק יראה – כל אחד פוחד מהשגת גבול של השני. לכל אחד יש פרנויה, בדקות או בגסות – כולם פוחדים אחד מהשני. אנחנו אומרים ש-אהבה ר"ת "אור הקדוש ברוך הוא".

(מוצאי ח' טבת פ"ב)

"למה אתה בוש לכך נבחרת"

בזכות הכנעה אמתית אפשר לקבל דבר שהוא באין ערוך. רוצים לתת לך משהו לא לפי ערכך, מתנה גדולה שאינך יכול לקבל. איך בכל אופן תקבל? אם אתה בבטול, בהכנעה באמת, יכול להתיישב אצלך. מי לא יכול לקבל את המתנה? הישות, המגושם. כמו שמסבירים בחסידות את דבר משה לאהרן "למה אתה בוש לכך נבחרת". אהרן חשב שאינו ראוי לקבל את הכהונה כי השתתף בחטא העגל. משה רבינו אומר לו "למה אתה בוש?" – "לכך [בגלל שאתה מתבייש] נבחרת!". בגלל שאתה מתבייש לקבל את המשרה – יש לך מדת הבושה, יראה, הכנעה אמתית – בחרו בך. (כ"ח חשון תש"פ)

נדב ואביהוא – רצוא בלי שוב

מיהו יהודי? אחד שבבל שניה, בכל הרף עין, יש לו "רצוא" אדיר לה', שאין שום דבר, רק ה' – "גאט איז אלץ", אין שום דבר חוץ מה', גם מה שאני רואה אינו, אני עצמי אין, יש רק ה', "הוי" הוא האלהים אין עוד מלבדו". אבל אי אפשר להשאר שם. מי שנשאר שם, אפילו חלקיק שניה יותר מדי, הוא כמו נדב ואביהוא – "רצוא" בלי "שוב", הוא נשאר למעלה, מתאפס, יוצא מהעולם הזה. ה' לא רוצה זאת, אלא "'וחי בהם' ולא שימות בהם". לכן תיכף ומיד צריך לחזור לתודעה כאילו הפוכה – אותו דבר, אבל הצד השני של המטבע – ש"אלץ איז גאט", הכל ה', יש שולחן ויש אותי, אבל הכל ה', "הוי" הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד". (כ"ח אד"ש ע"ט)

אוצר הפתגם

מי שסובל נפשית, מי שבדיכאון וכו', סובל ממשו – כי הוא לא מספיק חזק באמונה שלו. זהו נסיון, וכידוע – כלל גדול בתורה – עיקר הנסיון הוא נסיון באמונה. (כ"ו אייר תשפ"ג)

כל דבר חלקי הוא בסופו של דבר מתוסכל, צריך להיות שלם. (כ"ו אייר תשפ"ג)

להביט בפנימיות

רבי מאיר אומר: "אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו. יש קנקן חדש מלא ישר, וישן שאפילו חדש אין בו". זהו כלל גדול בלימוד התורה, כמבואר בספר הזהר שיש לתורה לבוש וקנקן, סיפורי התורה ופשטיה, ויש את הפנימיות. "חמרא לא יתיב אלא בקנקן, כך אורייתא לא יתיב אלא בלבושא דא, ועל דא לא בעי לאסתכלא אלא במה דאית תחות לבושא [יין אינו יושב אלא בקנקן, כך התורה אינה יושבת אלא בלבוש זה. ולכן לא צריך להסתכל אלא במה שיש מתחת הלבוש]".

העיקר הוא העבודה הפנימית בלב ולא העבודה החיצונית באיברים. כך בתפלה האדם "בוער בלבו וצועק בלחש" גם ללא תנועה כלשהי באיברים.

רבי מאיר משלים את דברי אלישע בן אבויה רבו בתחילת המשנה. אלישע בן אבויה שבח את לימוד התורה של הילד, שהוא כ"נייר חדש", ורבי מאיר ממשיך שיש קנקן חדש מלא יין ישר, העיקר הוא הפנימיות ולא הקנקן החיצוני, וכן קיים רבי מאיר בעצמו כשלמד תורה מפי אלישע בן אבויה ששנה ופירש (עד שהוא מכונה "אחר" וזו הפעם היחידה שיש במשנה דבר בשמו), "רמון מצא תוכו אכל [כמו היין שבתוכו] קליפתו זרק [כמו הקנקן]". אדרבה, נראה שרבי מאיר מעדיף קנקן חדש (כשיש בו יין ישר), כמו שיש עדיפות לנייר חדש.

באמת, רבי מאיר עצמו הוא "קנקן חדש מלא יין ישר". בהיותו בן גרים (מצאצאי נירון קיסר) הוא "נשמה חדשה" בעם ישראל, התחלה חדשה – קנקן חדש לגמרי. הוא היה 'חדשן' בעצם, הוא "מאיר עיני חכמים" אלא שזהו "אור חדש" המתחדש בכל עת בבחינת יש מאין, ולכן הוא יכול לומר על טמא טהור ועל טהור טמא ו"לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו".

(מתוך "נפלאות" תשפ"א)

חודש אייר – מסוגל להבאת המשיח

עיקר עבודת חודש אייר, ספירת העומר, הוא להטהר מהטומאה, כטהרת אשה מטומאתה לקראת הטבילה. החוש של ניסן היה דבור, "באשר דבר מלך שלטון", השבט של ניסן הוא יהודה, הדבר-המנהיג-המלך, המנהיג מכח הדיבור שלו. השבט השני הוא יששכר, החושב – "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים". בינה היא מחשבה, הוא מחשב את הלוח העברי. כתוב ש-מחשבה אותיות בשמחה – צריך שכל המחשבה תהיה בשמחה, "עבדו את הוי' בשמחה". לב טמא הוא לב מטומטם, טמטום הלב, ולעומתו לב טהור הוא לב פתוח, שהוא בעצם לב שמח. טומאה וטהרה הם באמא, שפנימיותה בעבודת ה' היא שמחה – "אם הבנים שמחה".

זו העבודה העיקרית של חודש אייר, שהמחשבות תהיינה מחשבות טובות, מחשבות של אור, של חיים, של עתיד טוב לעם ישראל. זהו משיח – כתוב ש-משיח אותיות ישמח (בעצמו) וגם ישמח (אחרים). מתי הזמן הכי מסוגל להביא אותו? יש מסורת חסידית – מהבעש"ט, המגיד ובנו רבי אברהם המלאך – שהזמן הכי מסוגל להביא משיח הוא ימי הספירה, שעיקרם אייר. מביאים אותו מכח המחשבה שכולה חיובית, רק לחשוב טוב, לחשוב שמח – זהו הלב הטהור, לב שמח, שהוא עיקר הטהרה שה' מטהר את מחשבותינו.

(ד' אייר תשע"ט)